

No 223.

Kalendarzyk tygodniowy:

Pon. św. Michała Arch.
Wt. św. Hieronima K.
Śr. św. Remigiusza.
Czw. św. Aniołów Str.
Piąt. św. Kandyda.
Sob. św. Franciszka.
Niedz. NMP. Różańc.

Wschód słońca godz. 5 m. 55
Zachód słońca godz. 5 m. 56
Dług. dnia godz. 11 m. 57
Ubyło dnia godz. 4 m. 36

CENA PRENUMERATY:

W ŁODZI:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie „ 3 „ —
Kwartalnie „ 1 „ 50
Miesięczn. „ „ 50
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40.
Półrocznie „ 3 „ 76
Zagranicą:
Miesięcznie rb. 1 kop. 10

Redakcja

w Łodzi

ul. Przejazd № 3,
Telefonu № 593.

ROZWIÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, społeczny i literacki, ilustrowany.

Poniedziałek, dnia 29 września 1913 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Hoża № 32; w Pabianicach u p. Teodora Minko
w Zgierzu, w aptece p. Patka.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 1—2-ej po południu

CENY OGŁOSZEN: Nadesłane przed tekstem 50 kop. za wiersz petitowy. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1¹/₂ kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i kroniki po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. Artykuły bez oznaczenia honorarium redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca. Ogłoszenia w tekście 1 rub. za wiersz petitowy. Ogłoszenia, których terminy przypadają w dni świąteczne, drukujemy w przeddzień święta lub po święcie.

Teatr Polski „Lena” w środę

Ks. Radziwiłł
panie Kochanku

Teatr Popularny „Halka” w środę

„Sufrazystki”

Med. Dentysta 3354

M. Riesnik-Epstein

powróciła z zagranicy i mieszka obecnie przy
ul. Dzielnej № 14, (dom Urysona).

Hurtowy i detaliczny skład

Towarów i Resztek

na garnitury męskie, saki i palta; bluzki i kostiumy damskie

Edmund Wasilewski, Łódź

ulica Kątna № 36. 5049

Lecznica chorób skórnych i wenerycznych

D-rów Falka, Golca i Jelnickiego

ulica Wólczańska № 36. — Telefonu 14-81.

Dla chorych stałych (oddzielne pokoje i ogólne sale) i przychodnich. (Porada 60 kop.—Godz. przyjęć od 8—9 rano, 11¹/₂—1¹/₂, w południe i 7¹/₂—8¹/₂, wieczorem, w niedzielę i święta od 8—10 rano i od 12¹/₂—1¹/₂, po południu Roentgen, leczenie światłem i elektrycznością. — Badanie krwi przy syfilisie. 413

THISBE PARFUM
ULTRA-PERSISTANT
PARIS ED. PINAUD 2949

Ze związku robotników przemysłu metalowego.

Wczoraj o godz. 2 po południu w sali „Victoria” przy ul. Długiej nr. 45, odbyło się ogólne zebranie delegatów związku zawodowego robotników przemysłu metalowego gubernii piotrkowskiej.

Zgromadziło się około stu osób. Po zagajeniu zebrania przez prezesa związku p. Franciszka Paszke, na przewodniczącego powołano p. Ludwika Szmidta, który zaprosił na asesorów pp. Jana Klusaka i Jakóba Kotta, a na sekretarzy pp. Władysława Wilczyńskiego i Karola Skowrońskiego.

Odczytano sprawozdania z poszczególnych oddziałów, w których stwierdzono, że w stosun-

ku do innych związków, związek metalowców rozwija się dosyć pomyślnie. Liczba członków oddziałów nie jest tak liczna, jakby się tego należało spodziewać. Składa się na to kilka przyczyn, a głównie brak uświadomienia robotników, oraz terroryzowanie ich przez majstrów i administrację fabryczną, o ile należą do związku.

W oddziale sosnowickim liczba członków wynosi 160, dochody rb. 189 kop. 51, wydatki rb. 105 kop. 44 (za czas od kwietnia do września); w Zawierciu liczba członków wynosi 181, dochody rb. 252 kop. 40, wydatki rb. 145 kop. 51; w Dębowej Górze — liczba członków 76, dochody rb. 152 kop. 10, wydatki rb. 55 kop. 90; w Dąbrowie Górniczej — liczba członków wynosi 24, dochody rb. 26 kop. 93, wydatki rb. 19 kop. 53.

W Łodzi liczba członków stanowi 303; dochody rb. 929 kop. 84; wydatki rb. 663 k. 38.

Ogółem tedy we wszystkich pięciu oddziałach dochody wynoszą rb. 1550 kop. 75, a wydatki rb. 989 kop. 76, czyli że gotówką w kasie znajduje się rb. 561 kop. 99.

Po przyjęciu i zatwierdzeniu sprawozdań oddziałów, dyskutowano nad teraźniejszym położeniem robotników, z powodu kryzysu, obniżania płac, wydalania robotników i t. d., poczem powzięto następującą rezolucję co do taktyki związku w chwili obecnej. „Opierając się na praktyce i doświadczeniu międzynarodowej demokracji robotniczej, zebranie stwierdza, że związek w całym swym postępowaniu musi się kierować przede wszystkim zasadami klasowości, masowości i bezpartyjności.

Tylko broniąc twardo i nieugięcie wszystkich potrzeb i zadań robotniczych, związek może wypełnić zarówno swe zadania bezpośrednie, mianowicie — podniesienia dobrobytu masy robotniczej, jak również przyczynić się do wszechstronnego wyzwolenia proletariatu na innych polach. Zwłaszcza u nas, gdzie przemysłowcy korzystają z całkowitej wolności organizacji dla obrony swych interesów klasowych, podczas gdy robotnicy są pod tym względem na każdym kroku ograniczani i upośledzeni — istnienie organizacji robotniczych, wiernie stojących na straży proletariatu, jest dla robotników niezbędnym warunkiem normalnego rozwoju. Ażeby spełnić skutecznie to zadanie, związek musi posiadać dostateczną siłę i łączyć w swych szeregach wszystkich uświadomionych klasowo robotników swego zawodu. Zebranie przypomni-

na, że wszechstronne i wyteżone poparcie całej masy robotniczej jest dla związku tembardziej potrzebne, że ograniczając z konieczności swą działalność do jednej tylko gubernii, związek tylko przy tem poparciu może odegrać poważniejszą rolę w życiu robotniczym. Wobec powyższego i zgodnie ze stanowiskiem bratnich organizacji robotniczych wszystkich krajów, zebranie stwierdza, że żadne różnice w poglądach wśród klasowo uświadomionych robotników nie mogą i nie powinny uprawniać do tworzenia związków zawodowych konkurencyjnych. Bynajmniej nie wykluczając zadań ruchu zawodowego z całokształtu wywoleńskich dążeń proletariatu, zebranie stwierdza, że swoje zadania specjalne związki mogą wypełnić tylko we wspólnym wysiłku wszystkich uświadomionych klasowo robotników bez różnicy narodowości i wyznania.”

Następnie obradowano nad sprawą wydawanych zapomóg. Po dłuższej dyskusji uchwalono aby na wypadek bezrobocia; 1) zapomogi wydawane były przez kasy oddziałów członkom związku, którzy opłacili składkę co najmniej za 26 tygodni; 2) przez pierwsze dwa tygodnie bezrobocia członek nie otrzymuje żadnej zapomogi, dopiero po upływie dwóch tygodni i 3) ogólna suma zapomogi nie może przekroczyć rb. 21 w ciągu roku sprawozdawczego.

Wysokość zapomogi na wyjazd dla otrzymania zajęcia przez członka określono na rb. 10.

Projekt założenia przy związku kasy chorych upadł z uwagi na to, że byłoby to ciężarem dla związku i ujemnie wpływało na jego działalność. Natomiast uchwalono wykorzystać prawo państwowe z dnia 6 lipca 1912 roku o ubezpieczeniu robotników.

Z kolei zastanawiano się nad stosunkiem związku do ruchu współdzielczego (kooperatywnego). Polecono zarządowi, aby zajął się energicznie agitacją, mającą na celu zachęcanie członków związku do zapisywania się do stowarzyszeń współdzielczych.

W sprawie stosunku do innych związków zebrani uchwalili co następuje. Stwierdzając klasowy charakter związku zawodowego robotników przemysłu metalowego gubernii piotrkowskiej, zebranie zaznacza, że robotnicy organizują się również w związkach wyznaniowych, to jest w związkach nieklasowych, których działalność rozbija jedność robotników nieklasowych przez dzielenie ich według narodowości i wyznań. Zebranie ogólne wzywa wszystkich robotników metalowców gubernii piotrkowskiej bez różnicy wyznania i narodowości, aby wstępowali w szeregi związku klasowego, zwłaszcza wobec licznych wypadków budzenia się dążeń klasowych wśród członków oddziałów polskiego związku żelaznego. Zebranie wzywa ich, aby wstąpili do związku metalowców. Wreszcie wypowiada się przeciwko rozdrabnianiu organizacji zawodowych i tworzeniu drobnych fachowych słowarzy i gospód, uważając, że tylko jeden silny związek zawodowy, obejmujący wszystkich robotników przemysłu metalowego, może podoląć

wszystkim trudnym zadaniom, które stoją ponad ruchem zawodowym u nas. Zebrani wzywają wszystkich robotników, należących do tych organizacji, ażeby wstąpili do ogólnego związku klasowego przemysłu metalowego i dolożyli starań do jego spopularyzowania wśród ogółu robotniczego.

Co do spełnienia zadań kulturalno oświatowych związku, uchwalono, aby zarząd zajął się urządzaniem odczytów, pogadanek i założeniem biblioteki oraz wydawaniem organu fachowego.

Zachęcano członków, aby w oddziałach zaprenumerowano tygodnik, wychodzący w Wilnie, p. t. „Kuźnia”. W tym celu członkowie opodatkować się mają w wysokości 3-kopiejkowej składki tygodniowo.

Przekazano zarządowi związku opracować regulamin, dotyczące załatwienia zatargów pomiędzy członkami, sądu koleżeńkiego oraz biura pośrednictwa pracy.

Uchwalono, aby z sum, wpływających do oddziałów związku, 80 proc. odsyłać do centrali w Łodzi, zaś 20 proc. pozostawiać w kasach oddziałów.

Zarządzone zapomocą głosowania tajnego wybory dały wynik następujący.

Do zarządu weszli pp. Franciszek Ostrowski, Franciszek Małolepszy, Andrzej Zakrzewski, Franciszek Paszta, Leon Sobolewski, Jakób Kott, Ludwik Szmidt, Andrzej Kołodziejczyk, Franciszek Nędza, Jan Klusak i Michał Paturski, oraz jako zastępcy pp. Antoni Rajski, Karol Skowroński i Bolesław Gizger.

Do komisji rewizyjnej — pp. Antoni Snachowski, Stanisław Barlicki i Konstanty Chojnacki; jako zastępcy pp. Karol Kobusiński i Adam Jach.

Zebranie zamknięto o godzinie 12-ej w nocy. (a)

Wystawa Przemysłowo-Rolnicza w Sieradzu.

Wczoraj otworzono uroczystie wystawę (pokaz) przemysłowo-rolniczą w Sieradzu.

Jadąc do Sieradza, wiedzieliśmy, że takie centrum rolnicze, jakim jest Sieradz, da nam pewien obraz ruchu rolniczo-przemysłowego, ale nigdy nie sądziliśmy, aby wystawa tak pięknie się zapowiedziała, jak ta, którą wczoraj oglądaliśmy.

Malowniczo położony park sieradzki ożywił się wczoraj i przyozdobił bardzo gustownie przybrzanymi pawilonami według projektów miejscowego jeometry. Kiosków tych, jak na wystawę trzydniową, jest bardzo wiele, niektóre z nich przeznaczone są dla osobnych grup przemysłu rolnego lub ludowego.

Ład panuje wszędzie, park wysypany białym piaskiem, oświetlony elektrycznością, nie zapomniano nawet o skrzynce pocztowej.

Zasługa to wielka komitetu wystawowego, w skład którego weszli pp.: Z. Siemiątkowski z Mękiej-Woli (prezes), Tadeusz Rembowski sędzia z Sieradza (wiceprezes i gospodarz), M. Białecki z Dębołęki, M. Kobierzycki z Bogumiłowa, ks. Brzeziński z Sieradza, ks. Cywiński z Korczewa i Stefan Walewski z Suczewka.

Uroczystość otwarcia rozpoczęła się solennym nabożeństwem, które w odświeżonym i gustownie malowidłami ozdobionym podominikańskim klasztorze odprawił dziekan miejscowy, zasłużony bardzo, od lat z górą trzydziestu osiadły w Sieradzu, ks. kanonik Mikołajewski; kazanie okolicznościowe, niezwykle podniosłe, wygłosił ks. Żeromski z Warty, zachęcając lud do kooperatywu, oświaty i pracy na roli polskiej, którą ojcowie orali i krwią własną bronili.

Na chórze śpiewały połączone chóry z Sieradza, Warty i z Łodzi pod przewodnictwem p. Fotygi.

Tymczasem na wystawie panował ruch niezwykły. Kończono, co można i trzeba skończyć, ozdabiano, ustawiano.

Przed wystawą również niecodzienny ruch. Olbrzymie płótno, na którym widnieje herb ziemi sieradzkiej, oznaczyło wejście na wystawę. Przy wejściu tłoczy się publiczność. Jedna z ulic, przeznaczona na postój powozów, zapełniła się emi po brzegi.

Oni godzinie 2-ej punktualnie pani Białecka

z Dębołęki rozcięła szarę i wnet też gromady ludzi zalały olbrzymi park sieradzki.

Około godz. 4-ej było już przeszło 12,000 zwiedzających.

Komitet wystawy uchwalił, aby członkom kółek rolniczych dać wstęp za zniżoną opłatą, więc po 10 kop., nieczłonkowie płacili po 30 k.

Jak widać z frekwencji, wystawa sieradzka doznała nadzwyczajnego powodzenia.

Wieśniacy zjechali z okolic tysiącami, prawie też wszyscy obywatele ziemi sieradzkiej.

Trudno bawić się nam w szczegóły, przechodzić kiosk po kiosku, opisywać wystawione owoce i jarzyny, ale zupełnie uczciwie przyznać wypada, że tak pięknych warzyw, jakie widzieliśmy na wystawie sieradzkiej, nie dała nam nawet Łódzka wystawa ogrodnicza.

Owoce również są piękne i jest cały pawilon poświęcony tej grupie gospodarstwa wiejskiego, w którym mamy okazy: z Sulisławic, Sokołowa, Wojśławic, Dębołęki, Pstrokoń, Złoczewa, Prusinowic, Biskupic, Kluczkowa, Kółka ogrodniczo-ziemiańskiego w Sieradzu, Kółka tubądzińskiego, a nawet prywatnego ogródka d-ra F. Sulikowskiego w Sieradzu.

W pawilonie przemysłowym zwracają uwagę wyroby sukna i chustek 2,000 zrzeszonych warsztatów tkackich w Korczowie, parafii ks. Cywińskiego, który jest tu głównym patronem tego przemysłu.

Jeden z gustowniejszych rolniczych kiosków należy do dominium Janczew, w którym mamy wystawione: zboże, nasiona, owoce, konserwy, jarzyny, drób. Tu też znalazły przytułek wyroby ochronki w Lututowie.

Dominium Niedzielsko posiada swój własny pawilon z nasionami zboża. Wystawiło też piękne owoce i inne zboża.

Ogrodnicy sieradzcy, p. M. Danielewicz (szkółki) i A. Frączkowski (warzywa), zaświadczyli, że są dobrymi fachowcami.

Krobanów, nagrodzony na rzemieślniczej wystawie w Łodzi, posiada i tu swój kiosk z wyrobami ceglarskimi.

Zwrócić musimy uwagę na przepiękne okazy drzewa dębowego, dostarczonego tu z tartaków parowych A. Siemiątkowskiego w Wojśławicach.

Wieśniacy przyjęli też liczny udział w wystawie rolniczej. Kółko rolnicze „Wróblew” posiada aż pięciu wystawców—owoców; Kółko rolnicze Słomków-Mokry czterech. Większy jednak udział włościan w wystawie inwentarza, a więc z kółek: „Warta”, „Słomków-Mokry”, „Tubądzin”, „Sieradz”, „Zadzim”, „Męzka”, „Wróblew”, „Prusinowice”, „Brzeźno”, „Rossoszyca”, „Charłupia-Mała”, „Charłupia Wielka” chłopi wystawili po kilka, a nawet kilkanaście sztuk bydła i koni swojej hodowli.

Gospodarstwo pań także posiada liczne reprezentacje, zwłaszcza w dziale drobiu, a mianowicie panie Lucyna Laudowicz, Celina Tarnowska, Aniela Domaniewska, Stefania Walewska, Stanisława Prądzińska, Jadwiga Murzynowska.

Z Łodzi—pan Kołaczkowski wystawił swoje plany ogrodów i parków.

Mechanik sieradzki p. Chęciński okazał swego pomysłu zamek do drzwi, trudno dający się otworzyć.

Wypada nadmienić, że na wystawie gra orkiestra straży ogniowej sieradzkiej, złożona z 36 osób. Orkiestra jest bardzo zgrana i posiada duży repertuar.

Straż ogniowa ochotnicza sieradzka liczy 160 członków czynnych, w tem zaledwie 10 żydów. Utrzymywana jest ze składek członków.

Zydzi sieradzcy nie przyjęli zupełnie udziału w wystawie i w pierwszym dniu w parku pokazał się zaledwie jeden.

Zato przybyły liczne wycieczki z Kalisza, Zduńskiej Woli i Łodzi.

Był też obecny poseł Parczewski z Kalisza.

Z dzienników były reprezentowane „Kurier Poranny” (Młodowski), „Kurier warszawski”, „Rozwój”, „Gazeta Kaliska”, której wydawca ofiarował 1,000 numerów swego pisma, zawierających katalog szczegółowy wystawy.

Biorący udział w wycieczce łódzkiej, którą urządził „Rozwój”, złożyli na rzecz łódzkiej Szkoły rzemiosł następujące ofiary: p. Frankowska 40 kop., pan i pani Roszak 80 kop., p. Rybicki 40, p. Suchor 50 i p. Pilc 50 kop.

Pozostałe z ogólnych kosztów 35 kop. re-

dakcyą również włącza do tych ofiar. Razem więc 2 rb. 95 kop.

Kończąc to moje sprawozdanie z wystawy sieradzkiej, zaznaczyć musimy, że na dzień dzisiejszy naznaczony jest pokaz inwentarza, na jutro zaś konkursy hipiczne i wyścig myśliwski.

Nie zapomniat też komitet wystawy o dobroczynności. Panie sieradzkie i okoliczne urządziły bufet, do którego dostarczyły bezpłatnie przekąsek. Dochód z bufetu przeznaczony został na rzecz zakładów dobroczynnych w Sieradzu.

Liczne gosposie na czele z panią sędzią Rembowską, nie szczędząc pracy, obsługiwały gości, aby za osiągnięte pieniądze obetrzeć łzy najbiedniejszym.

Wieczorem odbył się koncert chórów kościelnych oraz odegraną została sztuka „Bociany” przerobiona z utworu Maryi Konopnickiej. Chórami dyrygował p. Fotygo i inni.

Widzimy więc z pokazu powyższego, że sieradzkie prowadzi bardzo sumiennie pochod kulturalny pracy, która sieradzkom zaszczyt przynosi.

Ze zjazdu miejskiego.

Zjazd działaczy miejskich w Kijowie stwierdził, że bezpośrednie opodatkowanie nieruchomości i zakładów przemysłowo-handlowych oraz inne ciężary przeszły już możliwą normę.

Municipalizacja miejskich przedsiębiorstw dochodowych, sprzyjająca przy właściwym założeniu, poważnemu polepszeniu finansowości miejskich nie zdoła zapewnić środków na szybko wzrastające potrzeby miejskie.

Gruntowne polepszenie finansowości miejskiej może być osiągnięte tylko drogą prowadzącą przez uwolnienie miast od wydatków o charakterze ogólnopństwowym oraz przez rozszerzenie praw miejskich w stosunku do nowych źródeł dochodowych.

Uznano również konieczność opracowania prawa budowlanego na podobieństwo praw istniejących na Zachodzie oraz konieczność częściowej zmiany ustawy miejskiej.

Uchwalono formułę, że potrzeby o charakterze lokalnym winny być zaspokojone ze środków miejskich, potrzeby o charakterze państwowym ze środków wypłacanych miastom jako subsydyja.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Wacława. Jutro Dadźboga.

TEATR POLSKI. (Cegielniana nr. 65). Jutro „Lena” Jasieńczyka. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

TEATR POPULARNY. (Konstantynowska nr. 16). Jutro „Halka” Moniuszki. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

ZEBRANIA. Jutro walne zgrom. łódzk. chrześc. Tow. dobroczynności w II terminie (lokal Tow. kred. miejskiego, Średnia 19) o g. 4 pp.

WYSTAWA OGRODNICZA (Przejazd 1) otwarta codziennie od g. 10 rano do 10 wiecz.

MUZEUM NAUKI I SZTUKI (Piotrkowska nr. 91) otwarte codziennie od godz. 4 pp. do 10 wieczorem; a w niedziele i święta od godz. 12 w poł. do 10 wiecz.

KRONIKA.

(e) Sąd okręgowy łódzki. Sprawa utworzenia w Łodzi oddzielnego sądu okręgowego znajduje się na drodze do urzeczywistnienia. Onegdaj ministerium sprawiedliwości zażądało od prezesa piotrkowskiego sądu okręgowego dostraczenia danych jakie kosztą pociągnęły za sobą wyjazdy wydziału karnego sądu okręgowego w sprawach powiatów łódzkiego, łaskiego i brzezińskiego w latach 1910, 1911 i 1912 ponieważ dane te są niezbędne wobec przewidzianego utworzenia w Łodzi oddzielnego sądu okręgowego. Z zapytania tego sądziłoby należało że sąd okręgowy nie ograniczyłby się tylko na Łódź, ale objąłby powiaty brzeziński i łaski. W sterach sądowych utrzymują, że utworzenie sądu okręgowego w Łodzi nastąpić może za rok, a najdalej za lat dwa. Wrazie utworzenia łódzkiego

sądu okręgowego część hipoteki obejmująca powiaty łódzki, łaski i brzeziński została przeniesiona do Łodzi.

(e) **Postanowienie obowiązujące.** Rząd gubernialny piotrkowski kazał wydrukować nowe postanowienie obowiązujące generał-gubernatora dla rozlepiania na ulicach miast. Jest ono powtórzeniem już istniejącego, przyczem dodane zostały paragrafy nowe treści następującej.

§ 23. Zabrania się wszelkich wystąpień, mających na celu organizację, podtrzymanie lub popieranie bojkotu — zarówno osób, jako też całych narodowości lub warstw ludności.

§ 24. Zabrania się wzywań i ogłoszenia wezwań do składek dobrowolnych, jak również zbierania składek, oraz udział w nich jeżeli na składkę nie wyjednano pozwolenia.

§ 27. Dotyczy ruchu i porządku ulicznego. Między innymi zabrania przystawiania na ulicach i chodnikach i tamowania ruchu.

(x) **Zamiana banderoli.** Ministerium skarbu zawiadomiło tutejsze zarządy akcyzy, że właściciele fabryk tytoniu skarżą się na zły gatunek bibułki, z której wyrabiane są opaski akcyzowe (banderola), wskutek czego banderole się psują, co naraża fabrykantów na straty.

Wobec tego ministerium pozwoliło na zamianę zepsutych banderoli na nowe w miejscowych kasach skarbowych.

(a) **Pobór wyjskowy w powiecie łódzkim.** W roku bieżącym stawać będą do wojska mieszkańcy powiatu łódzkiego w zmienionym porządku, mianowicie:

Z gminy Radogoszcz i przedmieść łódzkich Bałuty i Zubardz losowanie i przyjmowanie reklamacyj 14 października pobór 15, 16 i 17.

Z gmin Łągiewniki, Lućmierz, Nowosolna, Brużyca, z osady Aleksandrowa i miasta Zgierz, stanowiących II rewir poborowy, przyjmowanie reklamacyj 18, losowanie 19 i pobór do dnia 23 października.

W III rewirze z gmin Zeromin, Czarnocin, Brójce, Wiskitno, Chojny, Górki z osadą Tuszyńcem i Gospodarz z osadą Rzgowem 24 października, przyjmowanie reklamacyj 25, losowanie i do 29 pobór.

Gminy 4 rewiru, Brus, Babice z osadą Kazimierzem, Rąbień, Bełdów, Puczniew, Nakielnica i Rzew z osadą Konstantynowem 30 października przyjmowanie reklamacyj, 31 losowanie i od 1 do 3 listopada pobór.

(e) **Rozszerzenie kolei łódzkiej.** Zarząd kolei fabr.-łódzkiej sporządził projekt rozszerzenia stacji kolei fabr.-łódzkiej kosztem 3,647,333 rb. Między innymi zaprojektowano przerobkę dworca kolejowego w Łodzi kosztem 600,000 rb., przebudowę drewnianego dworca w Kuluszkach na murowany i budowę przystanku w Bedoniu.

(e) **Rewizja kolejowa.** W tych dniach spodziewany jest przyjazd do Łodzi członka rady ministerium komunikacji, inż. Łomonosowa, który ma dokonać rewizji wydziałów mechanicznych na kolejach fabr.-łódzkiej, obwodowej i kaliskiej.

(e) **Na zjazd kolejowy.** Zarząd kolei fabr.-łódzkiej delegował do Petersburga naczelnika ruchu inż. Zbrowskiego, dla wzięcia udziału w zjeździe przedstawicieli linii kolejowych, zwołanym w celu wspólnego opracowania nowego rozkładu jazdy pociągów.

(—) **Nowy pociąg.** Z powodu nieustannego przepełnienia pasażerami pociągów kuryerskich w komunikacji bezpośredniej Kalisz — Łódź Warszawa — Rostow nad Donem, ministerium komunikacji zamierza z wprowadzeniem rozkładu zimowego jazdy pociągów w tym kierunku od dnia 1 października starego stylu zarządzić kursowanie drugiej pary pociągów kuryerskich.

W tej sprawie w zarządzie kolei południowo-zachodnich w Kijowie odbędzie się odpowiednia narada.

(—) **Nowe pogłoski.** Z Petersburga donoszą, że projekty konsorcjów współzawodniczących o budowę kolei i odnog kolejowych w gubernii piotrkowskiej i kaliskiej, nie mają już widoków powodzenia, gdyż podczas nadchodzącej sesji Dumy ma być rozstrzygnięto sprawa skupu przez skarb kolei fabryczno-łódzkiej.

Pogłoski te jednak nie są dość uzasadnione.

(e) **Nominacja.** Na wakującą posadę kontrolera kolei fabr.-łódzkiej mianowany został p. Tieri.

(a) **Osobiste.** Dyrektor Towarzystwa Kredytowego w Łodzi, p. Leon Gajewicz powrócił z urlopu i objął swoje obowiązki.

(a) **Obsadzenie rejentur.** Na stanowisko trzech świeżo utworzonych posad rejentów w Łodzi na mocy postanowienia prezesa izby sądowej warszawskiej zamianowani zostali: p. Berg, dotychczasowy członek zjazdu sądu pokoju, Carewski, członek sądu okręgowego piotrkowskiego i Czerwiński, adwokat przysięgły z Tyflisu.

(e) **Ogłoszenie upadłości.** Sąd okręgowy piotrkowski ogłosił upadłość kupcowi łódzkiemu Abramowi Fejmanowi, nakazując osadzenie go w więzieniu dla dłużników.

Sędzią komisarzem upadłości wyznaczony został członek sądu okręgowego p. Pawłowicz, kuratorem zaś masy upadłości pomocnik adw. przys. p. Gwóźdź-Roszkowski.

(e) **Z inspekcji fabrycznej.** Urzędnik do szczególnych poruczeń piotrkowskiej izby skarbowej, Szumski mianowany został pomocnikiem inspektora podatkowego III rewiru m. Łodzi.

(e) **O dzień roboczy.** Do gubernatora piotrkowskiego udała się w tych dniach deputacja Stowarzyszenia robotników piekarni i cukierni z prośbą o wydanie rozporządzenia aby zobowiązano właścicieli tych przedsiębiorstw do przestrzegania ściśle przepisów o 10-cio godzinnym dniu roboczym. Obecnie majstrowie piekarscy i cukierniczy zniewalają do pracy 11-to a nawet 12-to godzinnej.

Gubernator przyjął przychylnie deputację i przyrzekł że wyda polecenie wywieszenia w pracowniach piekarnianych i cukiernicznych wyciąg z postanowienia o 10 godzinnym dniu roboczym.

(x) **Naczelnik poczty i telegrafu** prostuje, że opłata za rozmowę Łódź z Piotrkowem w nowo zaprowadzonym telefonie Łódź — Piotrków — Tomaszów wynosi nie 50 ale 30 kop.

(h) **Z wystawy ogrodniczej.** Wczoraj zwiędziło wystawę przeszło tysiąc osób. Ludno było na wystawie od rana do zamknięcia. Do konkursu, na sąd publiczności przedstawiono cztery przedmioty: wazon z owocami, motyla, pajęczynę i dziecko w kołysce. Wszystko zrobione z wielką pomysłowością.

Rezultat sądu publiczności dziś będzie obliczony.

Jeżeli pogoda posłuży, wystawa może liczyć na powodzenie tembardziej, że wystawcy często zmieniają rośliny, aby mieć na wystawie wciąż świeże.

(a) **Dzień „kwiatka“ na Szkołę Rzemiosł.** Wczorajszy „Dzień kwiatka“, zorganizowany na Szkołę Rzemiosł chrześcijańskiego Towarzystwa dobroczynności, dzięki pięknej, słonecznej pogodzie, powiódł się znakomicie.

O godzinie 7-ej rano heroldowie konni we wszystkich dzielnicach miasta obwieścili trąbkami sygnałowemi o rozpoczęciu zapowiedzianego „Dnia kwiatka“.

Ze wszystkich lokalów dzielnicowych, przeznaczonych na punkt zborny skompletowanych par do sprzedaży „kwiatka“, gromadnie wyruszono. Wszędzie zapanowało ożywienie, sprzedaż „kwiatka“ na ulicach, w sklepach, zakładach jądłodajnych, tramwajach szła szybko i żwawo. Za ofiarowany wrzos przepięty przez barwny znaczek papierowy wrzucano do puszek większe lub mniejsze kwoty pieniężne.

Każdy z mieszkańców, bez względu na stan i wyznanie, poczuwał się do obowiązku obywatelskiego i składał swą ofiarę.

Z ofiar tych, jak się dowiadujemy, wpłynęło do puszek sporo grosza, a łącznie z zbieranymi w przeddzień „kwiatka“ przez uproszone panie i panów ofiary od różnych firm wybitniejszych — utworzy się fundusz, który poważnie zasilił kasę Szkoły Rzemiosł.

(x) **Z prasy niemieckiej.** Konsorcjum, które założyło gazetę „Lodzer Rundschau“, straciwszy około 95,000 rb., likwiduje swoje interesy.

Był czas, że na miejsce zawieszanej gazety „Rundschau“, miano wydawać inny dziennik, ale i ten projekt nie doszedł do skutku.

Konsorcjumi przyszło do przekonania, że wydawnictwo gazet nie jest pewnym interesem.

(x) **Z tow. „Wiedzy“.** Sprawozdanie z wczorajszego zebrania „Wiedzy“ z powodu braku miejsca umieścimy dopiero w jutrzejszym numerze.

(x) **Sprawozdanie.** Z ambulatoryum miejskiego dla biednych chorych na rynku Bałuckim pod nr. 29 otrzymujemy następujący wykaz:

Od dnia 28 sierpnia do 29 września r. b. zwracało się o pomoc lekarską 1071 osób, w tem chorych — 978 i do szczepienia ospy — 93.

Chorych na ostre zaburzenia żołądka i kiszek — 205, na szkarlatynę — 35, ospę — 1, odrę — 14, dyfteryt — 2, tyfus brzuszny — 5, biegunkę krwawą — 24, koklusz — 3, różę — 2, influencję — 26, płucne choroby — 68 i inne rozmaite choroby — 593.

Prócz udzielania pomocy chorym i szczepienia im ospy, personel ambulatoryum walczył, ile możliwości, z chorobami zakaźnymi, odsyłając powyższych chorych do szpitali lub jeżeli się na to nie zgadzali, leczono ich w domu, poczem dezynfekowano po nich mieszkania.

(e) **Zabawa na kościoty.** Wczoraj w ogrodzie „Wenecja“ odbyła się zabawa na rzecz kościotłów św. Stanisława Kostki w Łodzi i nowobudującego się w Chojnach. Ogród do tego stopnia przepełniony był publicznością, że nie wpuszczano już spóźnionych osób, których tłumy stały przed ogrodem. Zabawa udała się znakomicie.

(d) **Zawalenie się parkanu.** Przy ul. Wodnej № 15 na pustym placu ustawiono cegły, zwiezioną do budowy na nim domu. Cegły ustawiono przy parkanie tak, że całym ciężarem opierała się na niego.

Wczoraj o godz. 8-ej rano obok nieruchomości tej przechodził robotnik Ignacy Rosiniak, zamieszkały przy ul. Wysokiej № 14, z 8-letnią córeczką i 6-letnim synkiem. Nagle parkan, który nie mógł wytrzymać ciężaru napierającej cegły, runął razem z cegłą, przywalając nieszczęśliwych. Z pomocą przywołanym nadbiegli przechodnie i okoliczni mieszkańcy oraz wezwano Pogotowie ratunkowe.

Gdy wydobyto z pod gruzów ofiary — dziewczynka dawała już tylko słabe oznaki życia. Ojciec zaś z synem wyszli dość szczęśliwie, gdyż ulegli tylko lekkim obrażeniom ciała.

Dziewczynkę w stanie ciężkim Pogotowie odwiozło do szpitala.

(d) **Znaczna kradzież.** W nocy z soboty na niedzielę nieznaną złodzieję zakradli się do fabryki Josefa Wintera przy ul. Senatorskiej № 28, skąd skradli towary wartości 8,000 rb. oraz pasy transmisyjne wartości 200 rb. Na ślad złodziei nie natrafiono.

(p) **Napad.** Reinhold Fiszer, robotnik, lat 50 i Antonina Finc, żona robotnika, lat 98, napadnięci i pobici zostali wczoraj na ul. Borysia, przyczem pierwszy odniósł rany głowy, boku i pleców i w stanie prawie beznadziejnym odwieziony został przez lekarza Pogotowia do szpitala Czerwonego Krzyża, druga iżej rana, po opatrunku pozostała na miejscu.

(p) **Z głodu.** Wczoraj wieczorem na ul. Konstantynowskiej nr. 27 znaleziony został Edmund P., lat 48, bez mieszkania i zajęcia, w zupełnym wyczerpaniu sił z głodu i zimna. Lekarz Pogotowia odwioził go do szpitala Czerwonego Krzyża.

(p) **Przy pracy.** Na ul. Nowo-Cegielnianej nr. 15 Zygmunt Hamburgier, robotnik fabryczny, lat 19, w maszynie, na której pracował, odniósł ranę szarpaną prawej ręki.

— Na ul. Łąkowej nr. 11 Zofia Brandt, lat 23, robotnica fabryczna, uległa takiemu samemu wypadkowi, odnosząc ranę szarpaną także prawej ręki i złamanie palca u tejże ręki.

(e) **Pokasani przez psa.** W ubiegły piątek pies rasy foksteryer, należący do papierni Saengera w Pabianicach, pokasał 7 osób z pośród pracowników i robotników papierni Schweikerta. Psa zastrzelono i odesłano do Warszawy dla zbadania, istnieje bowiem przypuszczenie, że pies był wściekły. Pokasani w takim razie niezwłocznie zostaną odesłani do zakładu Palmirskiego w Warszawie.

(a) **Zgierz wyprzedza Łódź.** Gdy zarząd m. Łodzi czyni dopiero zabiegi około zaprowadzenia w biurach magistratu oświetlenia elektrycznego, w magistracie zgierskim oświetlenie takie już zaprowadzono. Roboty instalacyjne, koszt których wyniósł 585 rb. 90 kop., dokonała elektrownia miejska. Wykonanie instalacji, obejmującej z górą 60 lamp o różnej sile, jest nadzwyczaj efektowne.

Opłata za oświetlenie całego gmachu ratusza wyniesie około 200 rubli rocznie.

(a) **Cwiczenia straży ogniowej.** Wczoraj rano, na placu rekwizytowym przy zbiegu ulic Wysokiej i Średniej w Zgierzu, odbyły się ćwiczenia tamtejszej straży ogniowej ochotniczej.

(a) **Na konie dla strażników.** Zarząd miasta Zgierza uzyskał pozwolenie gubernatora warszawskiego na wydatkowanie z kasy miejskiej 1140 rb. 30 kop. na kupno 5 koni dla strażników konnych.

(a) **Kasy chorych w Zgierzu.** W fabryce maszyn tow. akc. Juliusza Hoffmana w Zgierzu odbyło się ogólne zebranie pełnomocników kasy chorych w sprawie ostatecznego określenia wysokości wynagrodzenia dla członków zarządu kasy, utrzymania stałego lekarza i felczera wreszcie unormowania wysokości zapomóg.

Po przedyskutowaniu spraw tych zebrani mając na względzie brak kapitałów w kasie, postanowili na wynagrodzenie członków zarządu rady i komisji rewizyjnej, wydatkować w pierwszym roku nie 380 rb. jak pierwotnie uchwalono, lecz około 250 rb. Z tego też powodu postanowiono nie angażować na stałe lekarza i felczera, a tylko w razie potrzeby wzywać ich i płacić im za wizyty.

Normy zapomóg, wynoszącej w myśl pierwotnej uchwały, połowę zarobku, nie zmieniono.

(a) **Z Kozin.** Stara dzielnica naszego miasta, nazwana Kozinami, między starymi cmentarzami i koleją kaliską, rozwija się coraz więcej. Do roku 1883 było tu zaledwie 100 dusz, w roku 1895 już 2,000, a w roku 1912 wzrosło do 7,000 dusz.

Ze wzrostem ludności wzmożyły się i potrzeby, lecz dla zaspokojenia ich staczać trzeba ciągłą walkę z ojcami miasta.

Otwarto w roku bieżącym szkołę początkową, do której uczęszcza 128 dzieci.

W dniu 25 b. m., po nabożeństwie w kościele św. Józefa, odbyło się poświęcenie lokalu szkolnego w obecności inspektora szkół ludowych, p. Szczegółowa.

Jedna szkoła nie jest w możności zaspokoić potrzeby dzieci w wieku szkolnym. Pozbawione są nauki setki dzieci, których rodzice opłacają podatek szkolny. Należałoby pomyśleć o utworzeniu nowych oddziałów. Palącą również kwestią jest brak oświetlenia w tej dzielnicy. Nawet główna arteria komunikacyjna — ulica Srebrzyńska — do obecnej chwili tonie w ciemnościach.

Położenie przechodnia staje się okropniejszym przy cmentarzu ewangelickim, gdzie trzeba grzeznąć po kostki w błocie. Miejsce tak licznie uczęszczane należałoby koniecznie zabrukować tembardziej, że udogodnieniem tem obdarzono już inne cmentarze. W tej sprawie mieszkańcy wnieśli kilkakrotnie podania do władz właściwych, lecz do obecnej chwili nie otrzymali odpowiedzi.

(e) **Nowa rejentura w Tomaszowie.** Pomimo kryzysu, jaki Tomaszów przechodzi pod względem ekonomicznym, ubiega się o nowoutworzoną posadę rejenta w Tomaszowie nadzwyczaj duża ilość kandydatów. Nominacja ma nadsąpić w tych dniach.

(e) **O utworzenie rejentury.** Mieszkańcy osady Bełchatów, która w ostatnich czasach znacznie wzrosła i ożywiła się pod względem przemysłowym, oraz mieszkańcy okolic Bełchatowa zwrócili się do prezesa piotrkowskiego sądu okręgowego z prośbą o utworzenie w Bełchatowie rejentury. Prezes sądu prośbę tę przesłał do opinii gubernatora piotrkowskiego, który zakomunikował, że ze swej strony nie znajduje przeszkód do utworzenia rejentury w Bełchatowie i przychyliła się do prośby mieszkańców.

(a) **Pożar w Ozorkowie.** W ubiegłą sobotę wynikł pożar w gmachu przedzalni Goldbluma i Weinberga w Ozorkowie. Pożar strawił doszczętnie dwa oddziały, dzierżawione przez Fogla i Treistnera. Straty wynoszą kilkanaście tysięcy rubli.

S Z T U K A.

(x) **Teatr Polski.** Z kancelaryi teatralnej komunikują nam:

Jutro we wtorek doskonała sztuka w 6-ciu odsłonach „Lena“.

W środę po cenach popularnych po raz pierwszy arcyzabawna komedia W. Rapackiego, tryskająca swojskim humorem p. t. „Książę Radziwiłł, Panie Kochanku“ z p. Bolesławskim w roli tytułowej. Rolę tę zalicza p. Bolesławski do najlepszych ze swego bogatego repertuaru.

W czwartek po cenach premierowych uro-

zyste przedstawienie poświęcone pamięci 50-tej rocznicy Józefa Korzeniowskiego. Odegrana będzie najlepsza jego sztuka w 6 odsłonach p. t. „Karpaccy górale“.

(x) **Teatr Popularny.** Z kancelaryi teatralnej komunikują nam:

Jutro „Halka“ — z nowozaangażowaną artystką p. Kazimierą Horbowską w roli tytułowej. Partję Janusza śpiewać będzie p. Ochrymowicz, Jontka p. Morawski.

W środę dana będzie pełna scen komicznych operetka Gilberta p. t. „Sufrażystki“.

Z KRÓLESTWA.

Arcybiskup warszawski w Łowiczu. Wczoraj przed poł. przybył do Łowicza arcybiskup warszawski ks. Kakowski i dokonał w asyście liczniego kleru ingresu do kolegiaty łowickiej.

Na ceremonii tej zgromadziło się kilkanaście tysięcy osób, głównie włościan z łowickiego, brzezińskiego i innych sąsiednich dekanatów.

Po ingresie arcybiskup odprawił sumę.

Krwawy pościg. Wczoraj w nocy naczelnik wydziału śledczego w Łomży Dymitryj Biedrickij, otrzymawszy wiadomość, że w jednym z domów na przedmieściu ukrywają się poszukiwani przez policję bandyci, wziął do pomocy kilku strażników i udał się tam.

W chwili, gdy Biedrickij ze strażnikami wszedł do bramy domu będącego kryjówką bandytów, rozległo się kilka strzałów.

Ugodzony w piersi i głowę Biedrickij padł trupem na miejscu. Towarzyszający Biedrickiemu strażnik strzelił kilkakrotnie i jednego z bandytów postrzelił, drugi znajdujący się w kryjówce bandyta zbiegł.

Postrzelony popełnił samobójstwo; na razie nie udało się ustalić tożsamości jego.

TELEGRAMY.

Podróż Kokowcowa.

PETERSBURG, 28 września (P.) Pociągami sewastopolskim o godz. 9 m. 30 rano wyjechał do Liwadii prezes Rady ministrów.

Szewiakow.

PETERSBURG, 28 września (wł.) Wiceminister oświaty Szewiakow ustępuje ze stanowiska. Jest to następstwem różnicy poglądów jego z ministrem Kasso na gruncie obecnego kursu w polityce szkolnej. Wiceminister niejednokrotnie wyrażał zdanie, że nie należy ograniczać szkół kresowych co do wykładu w języku rodzinnym przedmiotów naukowych.

Jak podają gazety tutejsze, ostatnia rozmowa między pp. Kasso i Szewiakowem dowiodła, że jest niemożliwa wspólna ich praca.

Położenie w Albanii.

BIAŁOGRÓD, 28 września (wł.) Położenie w Albanii staje się coraz krytyczniejsze. Wbrew oczekiwaniom i pierwiastkowym obliczeniom, liczba uzbrojonych albańczyków okazuje się znacznie większą, aniżeli przypuszczano. Zebrawszy wszystkie dane, należy dojść do przekonania, że zastępy albańskie, przygotowane do walki, liczyć można w przybliżeniu na 80,000 ludzi.

„Mości Książę“.

BUDAPESZT, 28 września (wł.) Na dzisiejszych wyścigach konnych rozegrano jedną z większych nagród austriackich 75,000 koron „St. Leger“ na przestrzeni 2800 metrów z wynikiem następującym.

1) „Mości Książę“ Wł. ks. Lubomirskiego.

2) „Elector“ br. Springera.

3) Pilot p. von Mautnera.

Wygrane „cantrem“.

Startowało siedem koni.

Cholera.

PRAGA, 28 września (P.) Przybyła z Zemunia przez Bošnję kobieta zmarła na cholere.

Strajk tramwajarzy.

BAKU, 28 września (P.) Wskutek nieuczynienia zadość zgłoszonym żądaniom ekonomicznym, zastrajkowali konduktorowie i woźnice kolei konnych, których chwilowo zastąpiono policyjantami.

Walki w Persyi.

TEHERAN, 28 września (P.) W pobliżu Burudzirda doszło do starcia pomiędzy żandarmami i bandami łurów. Ostatni stracił 70 poległych i 33 wziętych do niewoli. Liczba rannych nie jest znana. Po stronie żandarmów jest 3 zabitych i 4 rannych.

Z ostatniej chwili.

Konferencya ministeryalna.

Paryż, 29 września (wł.) W końcu października odbędzie się tu konferencya ministrów rosyjskich i francuskich w której wezmą udział między innymi: Sazonow, Kokowcow, Izwolskij, Delcasse i Pichon. Przedmiotem konferencyi będzie sprawa budowy nowej sieci kolejowej w w Rosyi i udzielenie jej przez Francję pożyczki na ten cel.

Rokowania pokojowe.

Konstantynopol, 29 września (wł.) Rokowania pokojowe pomiędzy Turcyą i Bułgaryą zostały prawie całkowicie ukończone. Sprawa jeńców została już załatwiona. Wymiana nastąpi w najbliższych dniach, a transport ich potrwa mniej więcej 4 tygodnie. Około 80 tys. jeńców zyska wolność. Demobilizacja nastąpi niebawem po zawarciu pokoju i po podpisaniu traktatu.

Pogorszenie sytuacji.

Londyn, 29 września (wł.) Król grecki Konstanty przybył do Carlsbourne i czyni przygotowania do odjazdu do Aten, gdzie przybędzie jeszcze w bieżącym tygodniu. Oświadczył on wobec angielskiego ministra spraw zagranicznych, że położenie w Atenach pogorszyło się znacznie i Grecya prawdopodobnie będzie musiała podjąć na nowo wojnę z Turcyą, która przy pomocy czynnej Bułgaryi pragnie odobrać Grecyi część jej zdobyczy. W razie ewentualnej wojny; Grecya musiałaby liczyć wyłącznie na własne siły, gdyż Serbia zajęta będzie stłumieniem powstania albańskiego.

Flota turecka w pogotowiu.

Londyn, 29 września (wł.) Z Pera donoszą że stojąca tam flota turecka trzymana jest pod pełną parą i przygotowana jest w każdej chwili do działania. Zadaniem jej ma być przewiezienie w odpowiedniej chwili wojsk tureckich na Chios i Mitilene.

Groźba pod adresem Grecyi.

Londyn, 29 września (wł.) Między Adrianopolem i Dimotiką rząd turecki skoncentrował 15-tys. korpus wojska. Uważają to za groźbę pod adresem Grecyi.

Kłeska albańczyków.

BIAŁOGRÓD, 29 września (wł.) Wczoraj połączone wojska serbskie zaatakowały albańczyków pod Kiczevo i zadały im wielką klęskę. W bitwie tej brało udział 6 tys. albańczyków. Między Dibra i Mawrowa albańczycy ponieśli w starciu z serbami zupełną porażkę.

Zajęcie Ochrydy.

Wiedeń, 29 stycznia (wł.) Ochryda zajęta została przez wojska serbskie. Fakt ten może wywołać nowe nieobliczalne komplikacje na Bałkanach, gdyż sprzeciwia się traktatowi londyńskiemu.

Dymisya gen. Putnika.

Białogród, 29 września (wł.) Postanowiono zmobilizować całą dywizję Dryny. General Pu-

tnik z powodu ciągłych zarzutów i napaści postanowił podać się do dymisji.

Sensacyjne pogłoski.

Białogród, 29 września. (wł.) Obiegają tu wiadomości, jakoby Bułgaria zmobilizowała dwie dywizje przeciwko Serbii, lecz z innych źródeł zaprzeczają tym pogłoskom.

Barthou w Hiszpanii.

San Sebastian, 29 września. (wł.) W przemówieniu swoim podczas poświęcenia szkoły tutejszej prezes ministrów francuskich Barthou wskazał na przyjaźń, jaka łączy Francję z Hiszpanią. Następnie był przyjęty przez króla Alfonsa na dłuższej audyencji, poczem udał się do Pau, gdzie ma wygłosić wielką mowę polityczną.

Wrzenie w Portugalii.

Lizbona, 29-go września. (wł.) W prowincji Estremadura wykryto rozległe spiski rojalistyczne. Dokonano masowych aresztowań.

Tydzień lotniczy.

Johannisthal, 29 września. (wł.) Rozpoczął się tu wielki tydzień lotniczy.

Nowy rekord:

Paryż, 29 września (wł.) Nowy światowy rekord wysokości ustanowił lotnik francuski Gilbert, który na polu lotniczym w Reims wzniósł się na wysokość 6000 metrów.

Przeciwko jezuitom.

Zgorzelice, 29 września (wł.) Na wczorajszym wielkim zebraniu Związku ewangelickiego obradowano nad sprawą zniesienia ustawy antyjezuickiej. Mówcy dowodzili, że jezuiti przyczyniają się do walki z ewangelizmem, a przez to samo do zaostrzenia się stosunków religijnych w państwie niemieckim. Wobec tego postanowiono zaprotestować energicznie przeciwko zniesieniu ustawy antyjezuickiej i monitować energicznie rząd, aby zaniechał swego projektu.

Spalona biblioteka.

Bochum, 29 września (wł.). Wczoraj w nocy spłonęło probostwo katolickie w Schildesche, a z niem niezmiernie cenna biblioteka.

Przed tygodniem wybuchnął pożar w kościele tamtejszym, lecz ogień w zarodku stłumiono.

Okradanie kościołów.

Kilonia, 29 września (wł.) W ostatnich dniach w całym szeregu kościołów w mieście i okolicy dokonano kradzieży. Skradzione przedmioty wywożono, jak wskazują ślady, samochodami.

Zatonięcie parowca.

Londyn, 29 września (wł.). Parowiec transportowy „Cap Ortegai” zderzył się z innym i poszedł na dno. Załogę zdołano wyratować.

Zadośćuczynienie.

Londyn, 29 września (wł.). Z Nankinu donoszą, że generał Sang Tshuen udał się wczoraj o godzinie 9-ej rano do posta japońskiego, aby mu dać satysfakcję za zamordowanie 3-ch japończyków w Nankinie. Jeden pułk wojska chińskiego przedefilował przed poselstwem japońskim.

Zaprzeczenie pogłoskom.

Londyn, 29 września (wł.). Ambasador japoński w Pekinie zaprzecza wszelkim pogłoskom, jakoby Japonia przesłała Chinom ultimatum. Chiny zgodziły się na wszystkie żądania

Strzały na ulicach.

Nowy Jork, 29 września (wł.). W Lafayette dwóch murzynów, prawie nagich, przebiegało wczoraj ulicę, strzelając i raniąc przechodniów. Ofiarą czarnych padło 9 osób, które odniosły ciężkie i cięższe rany.

W środę dnia 1 października, jako w pierwszą bolesną rocznicę zgonu, ukochanego naszego ojca i męża

ś. † p.

Zdzisława Kułakowskiego

odprawiona będzie Msza św. za spokój Jego duszy w kościele ś-go Krzyża o godz. 10-ej rano, o czym życzliwych pamięci Zmarłego zawiadamia

3057

Rodzina.

Letni rozkład pociągów

od dnia 1-go maja.

Kolej Fabryczno-Łódzka.

Odchodzą z Łodzi: a) 12.15, b) 7.20, 8.05, 10.00, d) 12.50, e) 1.50, f) 3.45, 4.50, g) 5.45, h) 6.43, 7.33, 8.45.

Przychodzą do Łodzi: 4.37, 7.22, 8.35, 9.35, i) 10.40, 1.00, 5.10, j) 4.38, 6.20, 8.08, 9.55, k) 11.00.

Kolej Warszawsko-Kaliska.

Odchodzą do Kalisza: o godz. 7.55, 12.24, 4.39, 6.13, 3.12, do Warszawy o godzinie: 11.01, 12.34, 5.30, 2.31.

Przychodzą z Kalisza o godzinie: 1.21, 10.51, 12.22, 5.20, 9.50; z Warszawy o g. 12.14, 4.26, 6.03, 3.02.

Odchodzą do Łowicza 10.

Przychodzą z Łowicza 7.45.

Do Sieradza odchodzą 9.01.

Z Sieradza przychodzą 7.53.

Kolej obwodowa.

Odchodzi ze stacji Łódź-Kaliska do Słotwin o godzinie 6.03, ze Słotwin do st. Łódź-Kaliska przychodzi 5.27. Odchodzi ze st. Łódź-Kaliska do Kolušek 1.11 przych. z Kolušek do st. Łódź-kaliska o godz. 7.46

Uwagi. Godziny wydrukowane tłustym drukiem oznaczają czas od godz. 6 wieczorem do 6 rano.

Pociągi oznaczone literą a) zatrzymują się w Andrzejowie, b), d), g) nie zatrzymują się na żadnej stacji, pozostałe pociągi zatrzymują się na wszystkich

stacjach, b), d), g), h) są bezpośredniej komunikacji. Pociągi bez liter nie obowiązują połączenie z pociągami kolei wiedeńskiej i nadwiślańskiej

Dla młodzieży i starszych:

1) Adam Mickiewicz — „Pan Tadeusz,” wydanie ozdobne z ilustracjami, Stanisława Maśłowskiego; cena w oprawie 2 rb. 50 kop., dla prenumeratorów „Rozwoju” tylko 1 rb. 25 kop.

2) Feliks Koneczny — „Dzieje Polski,” 2 tomy z 80-ma rysunkami i dużą mapą Polski; cena w oprawie 2 rb., broszurowane 1 rb. 50 kop., dla prenumeratorów — w oprawie 1 rb. 30 kop., broszurowane 1 rb.

3) „Wilanów” — opis pamiątek po królu Sobieskim; cena w oprawie 75 kop.

Dla starszych:

1) „Do krwawej nocy...” powieść osnuta na tle ostatniej rewolucji serbskiej, w 5-ciu tomach z ilustracjami 2 rb. 50 kop., dla prenumeratorów „Rozwoju” 1 rb. 25 kop.

2) „Kocham i cierpię” antologia poematów polskich; cena księgarska 1 rb., dla prenumeratorów „Rozwoju” 55 kop.

Używajcie

Sanatogenu

Bauera!

a przekonacie się o jego świetnym działaniu. Przeszło 18.000 lekarzy i dziesiątki tysięcy osób, które ten środek same używały, potwierdziło piśmiennie, że odświeża on nerwy, wzmacnia organizm i oczyszcza krew.

Szczegółowe broszury wysyła bezpłatnie Jeneralne Przedstawicielstwo Sanatogenu Bauera, Warszawa, Marszałkowska № 129.

Prawdziwy Sanatogen Bauera tylko w pudełkach z czerwoną banderolą.

Wielebnemu duchowieństwu: ks. Bolesławowi Witanowskiemu i ks. Teofilowi Wojdasowi, kolegom, obrońcom sądowym oraz wszystkim tym, którzy oddali ostatnią przysługę ukochanemu ojcu naszemu

ś. † p.

Zenonowi Pobóg-Filipowiczowi

3556

składają serdeczne podziękowanie dzieci.

ś. † p.

z Królikowskich

MARYA REZLEROWA

po długich i ciężkich cierpieniach zmarła w Zduńskiej Woli dnia 28 września 1913 r., przeżywszy lat 46. Pogrzebeni w głębokim smutku; mąż, ojciec, siostry, brat, bratowa i szwagrowie zapraszają krewnych, przyjaciół i znajomych na eksportację zwłok do kościoła parafialnego w dniu 30-go września o godz. 5-ej po południu, a w dniu następnym na nabożeństwo żałobne o godz. 10-ej zrana i wyprowadzenie zwłok na miejscowy cmentarz katolicki. 3562.

Z WARSZAWY.

— Otwarcie wystawy technicznej.

W sobotę o godz. 7-ej wieczorem w gmachu b. Palais de Glace odbyło się otwarcie wystawy technicznej „Światło, Ruch, Ciepło”.

Wystawa, aczkolwiek niezupełnie wykończona przedstawia się imponująco, dzięki niezwyklej obfitości światła, oraz uruchomieniu szeregu maszyn i aparatów.

Wystawa techniczna niewątpliwie będzie w sezonie jesiennym prawdziwą atrakcją, przyciągającą tłumy publiczności.

Już wczoraj wystawę zwiedziło sporo publiczności.

Wystawa otwarta jest od godziny 12-ej w południe do godz. 11-ej w nocy.

— Nagrobek Bolesława Prusa.

Dnia 18 maja r. b. T-wo literatów i dziennikarzy polskich ogłosiło za pośrednictwem Koła architektów konkurs na nagrobek dla ś. p. Bolesława Prusa (Aleksandra Głowackiego) na cmentarzu powązkowskim. Na konkurs ten nadeszło 24 projekty. Onegdaj sąd konkursowy zło-

żony z przedstawicieli Tow. literatów i dziennikarzy polskich oraz Koła architektów, ukończył swoje czynności, przyznając wyróżnionemu projektowi nagrodę w sumie rb. 300.

W sądzie konkursowym przyjęli udział następujący panowie. J. Dziekoński, Ignacy Matuszewski, Czesław Przybylski, Jan Heurich, Maryan Wawrzeński, K. Janikowski, Juliusz Kłos, W. Marconi, Miłosz Kotarbiński i przyznali nagrodę p. Wojciechowi Jastrzębowskiemu z Krakowa za projekt, opatrzony liczbą 5. Projekty konkursowe wystawione są na widok publiczny w Stowarzyszeniu techników.

Z CESARSTWA.

„Bunt“ szlachty kurskiej. „Charkowskoje Utro“ opisuje następujące wydarzenie:

W Kursku w restauracji „Metropol“ 78-letni szlachcic kurski p. Szczekow, w nastroju podnieconym zaczął dyrygować orkiestrą. Komisarz policyjny zażądał od Szczekowa zaniechania podobnych awantur i ponieważ Sz. nie usłuchał, odesłał go do cyrkułu dla otrzeźwienia. Obecny w restauracji oficer Baturinskij wystąpił w obronie Sz., który jest dymisjonowanym oficerem gwardyi.

Interwencja poskutkowała i wesołego staruszka puszczono wolno. Jednakże komisarz spisał o zajściu protokół i zakomunikował go gubernatorowi w celu zastosowania przepisów obowiązujących o walce z huligaństwem.

Wicegubernator hr. Gendrinow skazał Szczekowa za wybryk huligański na 3 miesiące aresztu lub 500 rb. grzywny.

Skazany zwrócił się do szlachty o pomoc. W Kursku zakotłowało się. Niezwłocznie zwołano zebranie. Oburzenie szlachty nie da się opisać.

— Jakto, bez sądu! Kara bez sądu! W jakim wieku żyjemy? Czy to możliwe w państwie praworządne?

— Szlachcica na 3 miesiące bez sądu i śledztwa...

Szczekow okazał się przytem powinowatym postą do Dumy G. Szczekowa.

— Więc i zasługi całego rodu nie gwarantują od samowoli?

Po burzliwej naradzie szlachta kurska wysłała depezę do ministra Maklakowa, który telegraficznie rozkazał zwolnić z aresztu wesołego staruszka. Szlachta kurska tryumfuje.

OFIARY.

Na szkołę rzemiosł.

(Przy chrz. Tow. dobroczynności).

Otrzymane od I. A. Grossleita 1 rb.

Na Ligę przeciwgruźliczą.

Dr. Chodźko dla uczczenia pamięci doktorowej Trenkmerowej 5 rb.

Z dobrych — najlepszą jest czekolada

Fuchs

Fabryka czekolady i kakao
Franciszek Fuchs i Synowie, Warszawa

KUPIĘ UŻYWANĄ

3047

KASĘ RACHUNKOWĄ

systemu „National“ lub podobnego. Oferty wraz z ceną proszę złożyć w adm. „Rozwoju“, sub. „National“.

Dr. WOŁYŃSKI

były asystent kliniki uniwersyteu wrocławskiego (prof. Hinsberg) osiadł w Łodzi jako specjalista **chorób uszu, nosa i gardła**, ul. Piotrkowska № 89.

Godziny przyjęć: 10—12 i 4—6 po poł., w niedziele od 10—12. Operacje, bronchioskopia, kąpiele elektryczno-świetlane. 2569

FR. WEGNER i J. KUREK

Warszawa

Moniuszki №. 8, tel. 190-16.

Wielki wybór modeli z pierwszych domów paryskich

Futer, Okryć, Kostyumów, Bluzek.

Dr. S. SZNITTKIND

przeprowadził się na **Srednia 3**
Specjalista chorób skórnych-wenerycznych, kosmetyki lekarskiej (włosy, twarz etc). 1117
Przyjmuje od godziny 8^{1/2} do 11 i od 4 i pół do 9 w., damy od 4 i pół do 5^{1/2}

Dr. med. F. LANGE

specjalista chorób wewnętrznych. Piotrkowska 115, telefon № 18-87, przyjmuje od 3—5-ej po południu. 2979

Dr. Jan Cywiński

akuszer. 3056
Piotrkowska Nr. 192.
Przyjmuje od 4 do 5 po poł.

Dr. L. PRYBULSKI

Ul. Południowa № 2, telef. 13-59
Specjalność syphilis choroby skórne, włosów, (kosmetyka lekarska), weneryczna i moczopłowa i niemocy płciowej Leczenie syphilisu salvars. Ehrlich-Hata „606 i 914“ (wzróżdzyne). Godziny przyjęć: od 8—1 i od 4—9, dla pan od 5—8. Dla pań osobna poczekalnia. 2778

Dr. Leon Szayerowicz

powrócił
Rozwadowska № 4. Tel. 10-66
Akuszerya i choroby kobiece. przyjmuje od 4—7 po poł., w niedziele do 10—12 przed południem. 2584

Dr. M. PAPIERNY

akuszerya i choroby kobiece, b. ordynator Warszawa. Uniwers. kliniki akusz., przyjmuje od 10—11 rano i od 4^{1/2}—6^{1/2}, po poł. Południowa 23, telefon 16-85. 2735

Dr. Jelnicki

Choroby weneryczne, skóry i dróg moczowych ul. Andrzeja № 7 tel. 1-70. Przyjmuje: 9—12 i 5—8, panie 4—5. 1801

Dr. Stanisław Lewinson

przeprowadził się na ul. Piotrkowską 87. Choroby wewnętrzne, płuc i serca. Przyjmuje od 8—9 rano i od 5—7 po południu Telefonu № 8-10. 2554

Dr. med. Bolesław Koo

PIOTRKOWSKA 56, tel. 32-62
choroby uszu, nosa, gardła i chirurgiczne 1649
przyjmuje do 11 r. i od 4—7 popoł

Dr. Ładysław Michalski

akuszer 3510
powrócił.
Piotrkowska № 97.

KURSY WIECZORNE

przy Stowarzyszeniu Wzajemnej Pomocy pracujących
w przemyśle i handlu m. Łodzi.

Zarząd Stowarzyszenia podaje do wiadomości członków oraz osób interesowanych, że kursy wieczorne przy Stowarzyszeniu rozpoczynają się z dn. 1 października r. b. i trwać będą do 1 kwietnia 1914 roku.

Oplata za cały (półroczny) kurs każdego przedmiotu wynosi:
za buchalterię (podwójną i pojedynczą) Rb. 20.—
• arytmetykę handlową „ 10.—
• korespondencję:
• polską, rosyjską i niemiecką po „ 10.—
• języki:
• rosyjski, francuski i angielski „ 15.—
• niemiecki „ 17.—

Zapisy przyjmuje sekretaryat Stowarzyszenia (Wólczańska 25) codziennie od g. 8 do 10 wiecz. do dn. 30 b. m. włącznie. 3282

Przetwory owocowe, konfitury, kompoty, soki, galaretki, borówki, miód, grzyby w 200 pudowej ilości poleca L. CELIŃSKA na WYSTAWIE OGRODNICZEJ, PRZEJAZD 1.

5224

Przechowanie mebli

(składy własne)

Przeprowadzki i opakowanie

PIERWSZY W ŁODZI ZAKŁAD PRZEWOZOWY

Skwerowa № 18.

Konstantynowska 14.

Telefon 18-08.

Telefon 13-36.

A. JANOWSKI

2869

SZKOŁA RYSUNKU, MALARSTWA I RZEźBY

(studytowanie martwej natury oraz głowy i aktu). Przy szkole są osobne oddziały dla dzieci i dla nauki rysunku fachowego.

Kierownik **J. LEMAN**, Piotrkowska № 120. 3332

FOSFATYNA FALIERA

znakomity pokarm, najbardziej polecany przez lekarzy dla dzieci od 7-10 miesięcy, zwłaszcza w czasie odstawiania od piersi i w okresie rośnięcia. Ułatwia zabieranie i zapewnia prawidłowy rozwój gości. Bardzo pożyteczny dla starców i rekonwalescentów.

Sprzedawca we wszystkich aptekach i składach aptecznych.

PARYŻ.

6, rue de la Tacherie

Do sprzedania

różne gładkie i deseniowe tkackie warsztaty 36" i 42"

Różne pomocnicze maszyny.

Różne ruchomości.

Różne „szaftmaszyny“ i maszyna do suszenia „kalander“.

Bliższe szczegóły Pańska 94. 3037

Nowo utworzony Magazyn

norymbersko-galanteryjny

pod firmą

M.

CELINSKA
KRSOWA
i S-ka

i S-ka

poleca po cenach niskich
fabrycznych stałych:

Koronki i hafty

zagraniczne i krajowe.

Fartuchy, rękawiczki

i pończochy.

Żaboty i kołnierze.**Wstążki, taśmy, gumy, woalki i siatki.****Grzebienie, agrafki, spiniki i t. p.**

Oprócz tego wprowadzamy od czasu do czasu

Okazyjną sprzedaż**bluzek i halek****jedwabnych**

przyjętych w komis z pierwszorzędnych Magazynów krajowych.

! Dewiza nasza:**„Mały zysk —****— duży obrót”****Dostawca nafty**

z firmy „BRACIA NOBEL“ jak również Siedzi w różnych gałunkach, Mydła, Soli, Olei, Oliwy, oraz Ogórków kwaszonych. Uwaga: Za wagę nafty B-tto i N-tto gwarantuję. Staram się obstatunki wysyłać na życzenie!
J. PROBOŁOWSKI, Łódź
ul. Staro-Zarzewska № 19 w podwórzu. 3338

Do sprzedania

sklep kolonialny

owocowy i delikatesów, istniejący od lat 20. Obrót roczny 18—20 tysięcy. Wiadomość: M. Chenzler, Skwerowa № 20. 3312

Potrzebny Lokal

5—4 pokoje, 2 wejścia, parter lub I piętro, niedaleko od tramwaju — na Biuro Zarządu i Przychodnią Ligi Przeciwnożółczej. — Zgłoszenia przyjmuje Dr. TREKNER, Rozwadowska 4. 3334

Ból głowy i Migrenę

z kogutom

mark a fabr.

natychmiast usuwa „Migreno-Nervosin“ bezwarunkowo pewny i nieszkodliwy roślinny środek. Są już fałszyfikaty! Więc żądać w aptekach i składach aptecznych proszków wyrabianych tylko w Płocku i z podpisem wynalazcy A. Gaseckiego na każdym. Proszek 10 kop. 417

Zarząd Drogi Żel. Fabryczno-Łódzkiej

niniejszem podaje do powszechnej wiadomości, że na stacji towarowej Łódź - Fabryczna w dniu 23-go września st. st. 1913 roku o godzinie 10-ej rano na zasadzie artykułu 84 Ogólnej Ustawy ros. dróg żelaznych będą sprzedane z głośnie licytacji niewykupione towary przybyłe za frachtami: Warszawa W.W. 557930 koniak ruski, wysyłający D. Z. Saradzew dla okaziciela, zaliczenie 62 rb. kop. 90, Nowomińsk Nadw. 7626 kiszki solone, wysyłający Goldfinger, dla okaziciela, zaliczenie 43 rb. 84 kop. Grodno Półn.-Zachod. 165851 patoka kartoflana, wysyłający B-cia Aleksandrowicz dla okaziciela, zaliczenie 100 rb. 31 kop. Krasnoje Aleksandr. 1434 pierze kurze, wysyłający Jessel Bogod dla okaziciela, Goriainowo Jekater. 68579 blacha żelazna, wysyłający Aleksandrowski Południowo-Rosyjski Zakład dla okaziciela.

Wrazie gdyby licytacja w dniu wyżej oznaczonym do skutku nie doszła, to powtórna ostateczna sprzedaż odbędzie się na stacji Łódź-Fabryczna w dniu 24 września st. st. 1913 r., o godzinie 10-ej rano. 3053

Okazyjnie tanio

księgarnia, sklep jedyny dla osoby inteligentnej, interes do odstępiania z małym kapitałem, kawiarnia sprzedająca 150 obiadów dziennie, kilka restauracji w Łodzi i na prowincji, 9,000 do 10,000 rubli do wypożyczenia na pierwszy numer hipoteki, Wólczańska 61, Kotarski. 3320

WEKSEL

wystawiony na sumę 68 rubli przez Ignacego Henycha na zlecenie Bronisława Wieczorkowskiego. Ostrzegam przed nabyciem tego wekslu, gdyż jest nieważny, I. Henych. 3326

Tania okazja kupna

obrazów treści religijnej. Zbiór antyków, obrazów, książek sztychów, miedziorytów i akwafort oraz różne książki. Zakład malarzki **E. Urbanowicza, Piotrkowska 117** od 9—12 i 2—5 po poł. 3328

TKACZE

tasiemek mogą się zgłosić na Długą 47. 3035

W zakładzie stolarskim są

MEBLE

do sprzedania do pokoi jadalnych, oraz do sypialnych w różnym stylu, własnej roboty po cenach umiarkowanych. Interes egzystuje 25 lat. Ul. św. Jakóba 13 róg Franciszkańskiej, F. Walankiewicz

Dr. H. Goldberg

Lekarz naczelny szpitala s-go Aleksandra **powrócić.** 3352

Ogólnie znana

lecznica zębów

lek. dent. H. Pruss

145 Piotrkowska 145

naprzeciw Ewangelickiej. 2915

Dr. Feliks Skusiewicz

Andrzeja 13

Choroby skórne, weneryczne, moczopłciowe.

Przyjmuje: od 9^{1/2} do 11-ej i od 5—8. W niedziele i święta od 9^{1/2} do 12-ej. **Telef. 26—26. 507-r.**

Dr. Zygmunt Ługowski

Konstantynowska 31.

Choroby wewnętrzne i ko-biece.

Przyjmuje do 9-ej rano i od 2—5 po południu. 2519

Dr. B. REJT

Średnia 5. **Tel. 33-79.**

Sp. choroby skórne, włosów, weneryczne, moczopłciowe i kosmetyka lekarska. Leczenie syphilisu salvarsanem Ehrlich-Hata 606 i 914 (wśródtylnie). Leczenie elektrycznością: elektroliza (usuwanie szpecących włosów) i oświetlenie kanału uretroskopia). Godziny przyjęć: od 9^{1/2} do 12 i pół, od 5—8, w niedziele od 10 do 2. Dla Pań osobna poczekalnia. 123

Dr. Leon Waclaw

Olszewski

Choroby wewnętrzne. Ewangelicka 5, przyjmuje do 10-ej rano i od 4—6 po poł. 3039

W celu zwalczania chorób płucnych

należy koniecznie stosować odpowiedni środek. Według licznych doświadczeń naukowych, najodpowiedniejszym okazał się preparat FAGOSOL, w skład którego wchodzi wyłącznie środki roślinne. Fagosol leczy szybko i radykalnie bronchit, koklusz, gruźlicę-suchoć płucną, oraz wszelkie przewlekłe kaszle i katary płuc. FAGOSOL dostać można we wszystkich aptekach. Skład główny: Tow. Chemikol Warszawa. 2825